

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP. — UDVARHELYVÁRMEGYE, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRÉGYKÖZ EGYLETE ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Hirdetési díjak: Egyszerű évi 1 Ft, fél évi 2 Ft, Negyed évi 1 Ft. Ez egy példány ára. Szór. Pótlások és törléseknek egész évi 3 Ft. — Hirdetési és előfizetési díjak a kiadványhoz (Betegei Pál könyvnyomdája) határozottak. Hirdetéseiknek helyükért egykoron: 1000000.

Pályázatokról:
Dr Vajda Emil, Pozány Kornél,
Selymossy Endre, Embery Árpád.
Tiszorvosokról.
Küldje az írásbeli dolgozatot: Betegei Pál.

A pályázati részét illető közlemények a fiarszerkesztésben is közöltek. Közléseiket nem adtuk vissza. — Hirdetéseiknek előző árszabály szerint számítanak. Nyitástétegy évi 15 kr. — Bélyeg-díj költsége 30 kr.

Kisiparosok helyzete.

(V.) Nagyszabású s nagy horderővel bíró tervekelt, országos célelő után való törekvésektől, gyakran figyelmen kívül hagyják amaz apró-cseprő bajokat, melyek kicsinyeknek tetszenek eleinte, de elhanyagolásuk nagy veszedelmet vonhat maga után.

Tagadhatlan, hogy valamely nemzet virágzó állapotát első sorban az ipar és kereskedelem élénksége, forgalma s lendülete adja meg. Az is tény, hogy e tekintetben sok haladást láthatni minden téren. Az iparfejlesztő bizottságok üdös munkája sok hiányt pótol Székelyföldön is, de a kis-kisipar, mely bizonyára fontos helyet foglal el az ipari ternelés terén, nemcsak stagnál, de határozott hanyatlásnak indult az utóbbi években.

Székelyföldön hajdan élénk lendületet vett a kis ipar s anna: minden ágában haladás, erősedés s mondatilag virágzó állapot állott be. E boldog időszak elmult s mindenfelől a hová csak tekintünk, kétségbeeséssel, eredménytelen erőlködéssel, küszölemmel s a kétes jövő iránti bizonytalansággal találkozunk.

Az iparosok helyzete valóban szálnalmas s fájdalommal tölti el a tudat, hogy az itt mutatkozó bajok nehezen orvosolhatók egyhamar.

A keresetforrás gyengése, a nép szükségleteit a lehető legszűkebbre szorította. Mindenfelől fontosabb az, hogy a külföldi verseny, különösen az osztrák gyárpar versenyével való Dancocsa kardjárdék függ kis iparosaink feje fölött, minden perczen végpusztulással fenyegetve őket.

Bármily küzdelmet leítsenek ki kisiparosaink, még sem képesek az olcsón előállított gyáriiparcikkkel kiállani a versenyen. A költség, fájdalom, az iparcikk minőségével keveset törődik, fődolog az olcsóság, ezt pedig megtalálja a gyár czikkeinél. A kis ipar anyagát drága pénzén vászrolja, e mellett fárads, izzad s minthogy oly olcsón iparcikket piacra vinni nem tudja, habár összehasonlíthatatlan jobb minőséget szolgáltat a fogyasztó közönségnek, árúinak nincs becsé, nincs értéke s így a kereslet is gyengé.

Küvetről nem is szólhatunk. Ennek megölése az idegen árú versenyé, a magas beviteli átnak s néhol a megfelelő közlekedési útnak teljes hiánya.

Székelyföldön az iparfejlesztés a népek életérdeke s nincs egyetlen helye hazánknak, hol annyira érdekében lelkünknek az állannak segíteni a bajon, mint éppen hazánk keleti részén. A kétségbejött hányatlás és rossz viszonyok miatt nemcsak idegen országokba történik nagytömegű kivándorlás, de egyesek teljesen főlhagyának iparuk izsevel s más úton keresik boldogultságukat.

Megdöbbentőek az adatok, melyek a legközelebbi évek árforgalmi statisztikáját mutatják. Ha a legfontosabb árúkat tekintjük, melyek elkölönösen Székelyföldön is elterjedtek, akkor is visszariázólag s kétségbejötőleg nagy összegre jut az importált osztrák iparcikkak mennyisége, forgalma s értéke. Alljen itt példul néhány adat. Ruházatok, félérme- és pipere-árúkat behozhatott volt 33 millió s néhány száz ezer. Ebből Ausztriára esik 32 millió. Cipők és csizmákban 7.974.000, egyedül Ausztriából tett ebből a behozhat 7.866.000 forint.

Finom bőrárúknban 1.149.300. Ausztriából 1.058.400 forint értékben.

Elszomorító, hogy még azon iparcikk-kekből is milliókat halad fölül az Ausztriából importált anyag, melyekből hazánk gyárai is fedezhetik a szükségleteket.

Ily anyu idegen behozatal mellett nem csoda, ha a kisipar pang s ha kisiparosaink munkáideve csökken. Veszélyes lejtőre jutott bizony Székelyföldön a kisipar, ha segítség nem jó kellő időben, a pangás a legveszedelmebb következményekkel bírhat.

E helyzetben az Ausztriával fennálló s 1897 ben lejárandó kereskedelmi- és vám-szerződés megszüntetésével lehetne segíteni. Ö n álló vámtérület létesítésére van szükség, hogy az ország közgazdasági érdekei kellő megvédést nyerjenek.

A marosvásárhelyi iparkamara, mely annyira szívén hordja a Székelyföld közgazdasági érdekeit, megtette a szükséges lépéseket a helyzet javítása érdekében. Hiszünk s erős a meggyőződésünk, hogy a miniszterium is megtesz mindent ez irányban. Erre kérve kérjük, a Székelyföld érdekei állami érdekek a Székelyföld iparának és közgazdaságának lendülete az állam erősdésének egytt hatalmas tényezője.

Budapesti levél.

Budapesten, 1896. jan. 6.

Tisztelt szerkesztő úr!

Felb megjósolja a kritikus napokat, én pedig azt a reményem fejestem ki, hogy felér karácsonyuk lesz. Igazam volt s íme az ünnepzést is hóval s kemény fagyokkal kezdődője. S mi bundapasták csak szerencsésünk mondatjuk magunknak, mert ha tél, legyen tél; ugy sem tart örökké,

TÁRCSA.

1896.

Imádkozunk. Ma templom mindenik háza S oltára benn a magyar szent háza. Az áldozat tűzénél lesz ma tisztább A honf sziv s az érzet általa. S míg olvadoz a dal, szolozsma-énekl, Kuszóbb se lesz itt, hol nem térdelneünk.

Ne kérjük töltünk senki azt, ne kérjés A illelétesnek ilyen perczé mert? Midőn megbájlják minden honf térdé, Ki azt nem érti — sola meg nem ért! Ha köny önköl igaz, szent éreményben, Némul az ajk, — oh, hát mit is bevészjón?

Egy é v e z e r v a n a görjörjés szöve Hős nemzetem immár fejeit felezt. Nézz, nézz réd, meritis reményt bolole — Egy egy sugárt a más ezere vet. Van jog rád: örökre set a föllet. Vértvátsággalppen bírdaj, örököljed!

Sorsod kemény vala. Nehéz tusakodó, Oh, hányszor fáradtok ki hős harad. Fejlett kalász ringott tőzön, rónkonak, Tálán a föld is rá vért izsadtott? — Oh, nem a föld, a nép érte támadt. S vért vett, miként a pelikán fának.

Mitőa hét dolog magyar vezérének, Kifolyt a vére hősi esküjén. Ártók heh, folyónak, lassu árúak, Könnyben és vérben víze nem szegény.

A honf ha oltért az ősi néptul, Abban csupán — meghal most eskü múltál.

Na jöjjon erre senki hát, ne jöjjon, Hazánk határin tilagolóna áll. Kardot se len meg e hazai földön S jutálna már is százszoros halál. Tépett ruhája sem szakad le róla — Nem kell ide más ország bujdosója!

Fehér lovon, nyergem, aranyo féken Hazát a magyar senkinek sem ad. Ne látna volna annyi gyáva népmo, Ma azt se tudni — mi a hód o l a t. Alpar, Byzánc és még solányi, sorba, Egész regéket beszélhetes róla.

S beszélne csak a rög k ü n n, s e hazában, Mozdulna meg csak leun az Adria! . . . (Magyar dió-ésg, heh, ott is hazád van, Hódok karunk nem nyúlhatjuk ki ma). Mozdulna csak, beszélné most a tenger, Sok hős nép megtelne félelemmel.

. . . Volt gyáza is a diósó, buszike múltnak, Rajtuk sópört a duló áradat. A versengőket kérd: mit tanultak Bőse pártusok, gyilkos vészely slatt? Majd honf kére fröccsenet honf vére, Jegyzett Kio, hívé — végére ére.

Nem ért. Az eszköz változott a kézben, A kard hüvelyben más időkre vár. Megmozdult vagyónak, lóiban, lóiban Munkán e nép, szelget s karja már. Alkot, tevenet az ész, mert éri, látja: Főnségesebb lesz u j h o n f o g l a l á s a.

A ki ohajja látni munkálzaban E nemzetet, az jöjjon most ide. Ha igazok vagy e szótul alkotásban, Azélok karja könyvet törli le. Jövőkönök vágyat keroven, Munkás kezében testet ilt az e s z m é n y.

Jöjjon ide az is, a ki bazálan, Ez ég alatt itt jó házja lesz. Hanem előbb verjjon le a határan A sarutól minden porsemet. Az a szókás itt immar ezred éve: Hazai föld kebelbe — szemföldőre.

Hazai föld, a hosszú ezer évbs' Állatad hajdan porladnak el. A kőnek lelke a hadarok törve Velelt vigad ma, velünk honfep! . . . Tudjon, megdőljen fenyu ma a karének, Hol trója van magyar letésének.

Alléjja! Áldozatok az Urnak Jó hontak letraguzások között. Vonsáin már nyomás sán a bunak, Hungária ma fnyóbe öttösöt. Szívvarzóvájón sugári szob uspoknak, Sejtővelünkben már is ott ragyognak.

. . . Imádkozunk. Ma templom mindenik ház S oltára benn a szent magyar háza. Az áldozat tűzénél lesz ma tisztább A honf sziv s az érzet általa. S míg olvadoz a dal, szolozsma-énekl, Kuszóbb se lesz itt, hol nem térdelneünk.

Tarcsafalvi Albert.

